Nr. 12. II-JI METAI

1928 m. liepos m. 15—31 d.

VYTIS

REDAKCIJOS ir ADMINISTRACIJOS
antrašas: Vilnius, Totorių gatvė Nr. 6.

Atskiro numerio kaina 15 sk. arba 20 liet. centų.
Prenumeratos kaina: 3 mėn.—80 sk. arba 1 litas.

Komisijų darbams pasibaigus.

Pasibaigus Karaliaučiaus lietuvių lenkų plenumo konferencijai ir išrinkus tris komisijas, kurios turėjo tęsti toliau lietuvių lenkų susitarimo darbus, esame rašę, kad vargiai ar bus prie ko nors pageidaujamo prieita, nes kol neišspręstas pagrindinis to ginčo klausimas, t. y. Vilniaus ir visos Rytų Lietuvos klausimas, vargiai begalima prie ko nors prieiti. Taip ištikrųjų ir atsitiko.

Kaip žinoma, Karaliaučiaus konferencijoj paskirtų tartis komisijų darbai ėjo Kaune, Varšuvoj ir Berlyne. Iš tų trijų komisijų susitarė tik viena Berlyno komisija kai del vietinio judėjimo per demarkacijos liniją, kuri liko pavadinta administratyvine linija. Varšuvoj buvo svarstomi ekonominiai ir susisiekimo reikalai, tačiau nei vienu, nei kitu klausimu nesusitarta. Pasirašytas tik derybų eigos protokolas ir raportas būsiančiam plenumui Karaliaučiuje.

Kaune posėdžiavo saugumo ir nuostolių klausimo komisija, kuri ne tik nesutarė svarstomais klausimais, bet net negalėjo susitarti ir del raporto apie savo darbą plenumui. Taip baigus savo darbus, komisijoms, teks rinktis Karaliaučiuj konferencijos plenumui, kurs susipažinęs su komisijų darbais, turės nustatyti, kas toliau daryti.

Darydamas visų trijų komisijų darbų apžvalgą, „Lietuvos Aidas“ taip rašo:

„Su lenkais deramės ne pirmą kartą. Ne pirmą kartą lietuvių lenkų ginču yra užsiėmusi ir T. S-ga. Tačiau visos derybos, tiek tiesioginės Kopenhagoj, Lugano, tiek Briusely, T. S-gai tarpininkaujant, nedavė jokių vaisių. Del ko? Del to, kad visą laiką, šiaip ar taip derybos buvo statomos, jos užkliūdavo už Vilniaus klausimo. Taip dalykams esant, aišku buvo, kad jei ir toliau bus mėginama ieškoti lietuvių lenkų konflikto išrišimo tokiais pat metodais, tai iš anksto galima būtų pasakyti, kad nieko iš tų mėginimų neišeis. Todel pernai metais T. S-ga, susirūpindama taikos išlaikymu rytų Europoj, gruodžio mėn. rezoliucijoj vėl patarė abiem šalims pradėti derybas, statydama derybų tikslu šį kartą ne konflikto išsprendimą iš esmės, bet tik rasti bent šiokį tokį sugyvenimo modus vivendi tam, „kad būtų užtikrinta taika“ Palengvinti deryboms T. S-ga savo rezoliucijoj pasižymėjo, kad derybose neturi būti liečiami klausimai, kuriais abi valstybės nėra vienodų pažiūrų, o pranešėjas Bloklandas net konkrečiai nurodė vieną iš tokių išimtinų iš derybų klausimų, būtent Vilniaus. Reiškia, T. S-ga atsižvelgdama į šiuo metu vargu ar nugalimus sunkumus galutinai ginčui išspręsti, davė deryboms lyg ir minimališką programą, del kurios jai atrodė, kad nebus ypatingų kliūčių susitarti.

Su tokiu aukštos Ženevos instancijos palaiminimu prasidėjo naujos lietuvių lenkų tiesioginės derybos iš pradžių raštu, notomis, paskiau žodžiu. Karaliaučiuj, ir vėliau trijose komisijose, kurių darbai, be mažos išimties, kaip kad dabar pasirodo, vis del to nebuvo sėkmingi. Kur to naujo nepasisekimo priežastis?

Komisijų darbai liko be vaisių del to, kad *Lenkija derybose nesilaikė T. S-gos gruodžio mėn. rezoliucijos*. Lenkijai pirmoj eilėj rūpėjo rasti ne modus vivendi tarp abiejų kraštų, bet išgauti iš Lietuvos dabartinio status quo pripažinimą. Kitais žodžiais tariant, Lenkija visuose savo siūlymuose ir lietuvių projektų traktavime kėlė savo prasme kaip tik tuos klausimus, kurie derybose negalėjo būti liečiami, einant T. S-gos rezoliucija. Vilniaus klausimu, sakysim, abi valstybės yra nevienodų pažiūrų, tačiau lenkai

savo pasiūlytam nepuolimo pakte Vilniaus teoriją norėjo laikyti neginčijama Lenkijos dalimi. Lenkai atmetė lietuvių pasiūlytą saugumo projektą del to, kad jame buvo norima tiksliai nustatyti; kas yra ginčijami klausimai. Kalbant del susiekimo geležinkeliais, lenkai siūlė susiekimą per okupuotosios Lietuvos teritoriją ir demarkacijos liniją ir atmetė Lietuvos projektą, kad susisiekimas su Lenkija eitų pro tas pat pasienio stotis, kaip ir su kitomis valstybėmis, t. y. pro Virbalį, Pagėgius ar Obelius. Juk demarkacijos linija yra uždaryta susisiekimui ne tik Lenkijai, bet visam užsieniui bendrai, o del ko, tai tą visi gerai žino. Jei lietuviai turėtų tiesioginę teisėtai nustatytą bendru susitarimu sieną su Lenkija ir neleistų judėjimo pro tą sieną, tada ištikrųjų, lenkai galėtų būti nepatenkinti. Bet dabar, kol galutinai siena tarp abiejų valstybių nėra išvesta, tol volens nolens reikia tenkintis, norint, pradėti susisiekimą, bendru su kitomis užsienių valstybėmis keliu. Gal tas ir nepatogu, bet kol Vilniaus kraštas yra ginčo objektas, tol jis privalo būti ištirtas iš Lenkijos teritorijos, kalbant apie susisiekimą tarp abiejų valstybių. Taigi, komisijų darbai Kaune ir Varšuvoj pasibaigė be rezultatų kaip tik todel, kad lenkai priešingai T. S-gos rezoliucijai, derybose stengėsi kelti sau naudinga prasme ginčijamus klausimus.

Nutraukę be vaisių derybas, lenkai dabar varo propagandą užsieniuose ir Ženevoj, stengdamiesi atsakomybę už derybų ņevaisingumą primesti Lietuvai, kuri pasak lenkų, elgusis priešingai T. S-gos rezoliucijai. Prancūzų oficiozas „Le Temps“, rašydamas apie derybų nepavykimą, kaltina tuo Lietuvą. Pasak laikraščio, lenkai, siūlydami Lietuvai nepuolimo sutartį, davę „geriausią garantiją“ prieš bet kurį ginkluotą konfliktą su Lenkija. Lietuvių kontrprojekto lenkai „Le Temps“ nuomone, negalėję priimti, kadangi „Lenkija negali sutikti kvestionuoti savo tautinės teritorijos sintegralumo“, tuo tarpu kai lenkų nepuolimo sutartis buvusi „paskutinė nusileidimų riba, lig kurios Lenkija galėjo eiti, neskriausdama savo gyviausių tautinių teisių, kurias ji laiko galutinai nustatytomis“. Žinoma, jeigu T. S-gos gruodžio mėn. rezoliuciją aiškinti taip, kad Vilniaus klausimas yra ginčijamas klausimas tik Lietuvai, ir todel lietuviai derybose jo negali kelti, o Lenkijai jis yra baigtas, tai aišku, kad derybų verčiau ir pradėti nereikėjo.

Bet tokio tautų sąjungos rezoliucijos aiškinimo negali būti: Be to, jei lenkų nepuolimo projektas buvęs nusileidimų maksimumas, tai būtų įdomu sužinokoks galėtų būti lenkų „nusileidimų minimumas“, jei nusileidimų maksimumą sudaro... svetimos teritorijos pasisavinimas?

Taigi faktas, kad iš komisijų darbų nieko neišėjo. Tenka laukti plenumo, o iš ten klausimas vėl grįš Ženevon. Lietuva davė didžiausius įrodymus, kad ji tikrai nori surasti modus vivendi su Lenkija, bet ir nuo savo teisių ji neatsisakys. Jei Lenkija būtų taip nuoširdžiai vadavus T. Sąjungos rezoliucijos dvasia, kaip ir Lietuva, tai derybų balansas šiandien būtų buvęs teigiamas. Bet jei iš derybų norima padaryti ne susitaikymo veiksnys, bet prievartos kelias, tai iš jų nieko gero niekad neišeis.

Paskutinė giesmė.

(Gyvenimo vaizdelis).

Išaušo pavasaris. Oras prakvipo sprogstančių medžių ir žydinčių gėlių kvapu. Kur tik pažvelgti gėlės siuntė akimis pasveikinimą, padabintą įvairiausiomis varsomis, gyvybės laime ir žydėjimo džiaugsmu. Saulutė, kaip kokia tikra gyvybės karaitė, bėrė ant žaliumo, baltumo ir raudonumo, kurie taip ūmai apklojo žemę — sroves auksu žėrinčių spindulių. Nebuvo tylos, nebuvo liūdesio pasauly. Pavasaris tai padaro, kad su juo visuomet grįžta įvairiausias džiaugsmas. Visas pasaulis džiaugsmu ir laime virė tik vienam sodžiaus berneliui, Antanui, nes meilė visuomet atgaivina žmogų. Jam Onutė buvo pavasariu, jiemdviem abiem tatai tasai pavasaris pražydo varsų mozaika, jiems dainavo meilės ir laimės dainas.

Jiedu pamilo vienas kitą kaip tik pavasarį. Tai buvo paprasta, tyra širdinga meilė. Per Onytę nematė nieko; kitos mergaitės neturėjo jos akių-žibuoklių, plaukų ir to balselio, kuris liūliavo jį amžinos meilės prižadais. Po sunkaus visos dienos laukų darbo, vos tik kveptelėjo šiek tiek, bėgo prie jos baltos gritelės, apsuptos žydinčių vyšnių ir obelių vainiku. Mintis apie Onytę nešė jį prie jos meilės sparnais. Širdis veržėsi į tą trobelę, kur pirmą sykį ją pamatė per jos sesers vestuves.

Žvilgterėjo viens į kitą — ir pamilo viens antrą. Tos pavasario išvakarėstasai suktinis minioj, toji šalta naktelė suartino juodu ir nuo to laiko buvo vienas antro. Dingo del žmonių, nuskendo nuosavioj meilėj, kuri praryja žmones amžinai.

Nuolat atsimindavo tą juodą šydą tamsios naktelės, kuri juodu pirmą kartą paslėpė nuo žmonių akių, kai po karšto suktinio išėjo oran prasivėdinti.

Buvo dar tylu tuomet ant žemės, visa miegojo, tik danguje žėrinčios žvaigždutės buvo vienintelės liudininkės paslaptingos jų kalbos. Tenai Onytės žodžiai jo sieloje keitėsi atsiminimais ir žydėjo ateities pavasariu.

Ilgai ėjo jiedu drauge į tyrus laukus, į netolimą mišką, kuris buvo tamsesnis už naktį, ir svajoja apie bendrą laimę. Kaip žemė apie šiltą vasarą, taip juodu svajojo apie nesuprantamą meilę.

— — — — — — — — — — — — —

Gegužy, gražiausiam visų metų mėnesy, Antanas, vikrus kaimo berniukas, vedė graikščią, lieknę Onytę. Ir buvo gi vestuves!.. Visą kaimą nukvietę į vestuves, kad pasidalyti savo džiaugsmu ir laime. Dvi nakti drožė muzikantai iš peties, o įsiūbuota dainomis grįčia drebėjo nuo įsismaginusio šokiuose jaunimo trepsėjimų. Ilgai atsimindavo tas vestuves, nes nieks nesuardė tvarkos muštynėmis, o svečiai labai linksmai žaidė.

Paliko vieni. Onytė gavo kraičio trobą ir kelias

dešimtines žemės, Antanas kelis šimtelius pinigais kaipo dalį iš tėviškės. Laimė pradėjo jiems reikštis begalinė. Šviesi ateitis jiems žibėjo ir ėmė juos savo stiprian glėbin.

Vilniaus skersgatvio vaizdelis sulig B. Jamonto piešinio.

Mylėjosi begaliniai. Antanas turėjo turtą, apie kurį visuomet svajojo. Įgijo jį be jokio vargo. Visa taip slidžiai nuėjo, kad kartais net stebėdavosi, kad pataikė įgyti tai, del ko kiti visą gyvenimą kovoja ir krinta nugalėti. Matyt taip Aukščiausias skyrė! Džiaugsmo savo apsakyti negalėdavo. Kartais jam rodydavosi, kad tuo džiaugsmu pripildys visą mieliosios Onytės sielą.

Kasdieną jai apie tai sakydavo, kas valandėlę žadino ją pilnais laimės žodžiais ir vis jautė, kad neišreiškė dar jai savo laimės. Užsidarė juodu meilės pasauly, kaip saulės rate, kad amžinai juo šviesti pasauliui. Ir švietė.

— — — — — — — — — — — — —

Jau visa savaitė Onytė guli ir sunkiai serga. Žydriosios akys žėrėjo įtariamai. Negalėjo anksti kelti ir išvirti Antanui pusryčių. Kaip gi skaudu jai tai buvo! Kiek kartu mėgino pakelti galvą, tačiau ta tuojau atgal krisdavo ant priegalvio. Kiek kartu pažvelgdav į stovintį prie lovos skausmo perimtą vyrą, tiek kartų akys ašaromis pasriūdavo. Motiejus paverkdavo pakampėse, nusilpo nuo nemiegotų naktų. Jau ir noro nebeteko dirbti. Rankos jam nupuldavo, tiesiog nebevaldė jų. Jau ir gyventi nebenorėjo. Kad tik pasveiktų— kalbėdavo nusiminęs.

Parvežė iš miestelio gydytoją. Tasai apžiūrėjo išdžiuvusią ir kenčiančią Onytę.

— Kas yra ponas daktare?

— Bus visa gerai, nenusiminkite.

— Nusišaldė. Praeis... Tik prižiūrėkit ligonį.

Įspaudė į delną gydytojui kelis rublius ir veždamas atgal miestan gydytoją, klausinėjo, kas per liga. Negalėjo sužinoti nuo gydytojo tikros tiesos.

Onytės sveikata kasdien ėjo blogyn. Ligonis dar kalbėjo, bet visai silpnu balsu. Antanas budėjo prie jos. Neįsileisdavo nieko kaimynų į namus. Troško, kad ligonė tik jį turėtų prieš akis.

Viskas gęso del jo. Pasaulis pasidarė kitokis, šaltas, abejingas. Pavasaris dar buvo — bet jam nebuvo jau puikus, neteko savo pirmykščio grožio. Paukščių čiulbėjimas sode rodėsi jam varnų kranksėjimu. Išbėgdavo oran ir vaikydavo iš sodo čiulbančius paukščius. Negalėjo nieko valgyti, nei veikti. Onytė vedžiojo stiklinėmis akimis po pirkią ir kuomet Antanas prieidavo prie lovos jinai glostydavo garbinuotus jo plaukus karštu delnu.

— Ar aš pagysiu, Antanėli?

— Pagysi, mano mieloji, pagysi!

— Neliūsk, brangusis, Dievas man duos sveikatos. Ateis toks pat pavasaris...

— Aeis, brangioji, ateis...

— Bet manęs jau nebus...

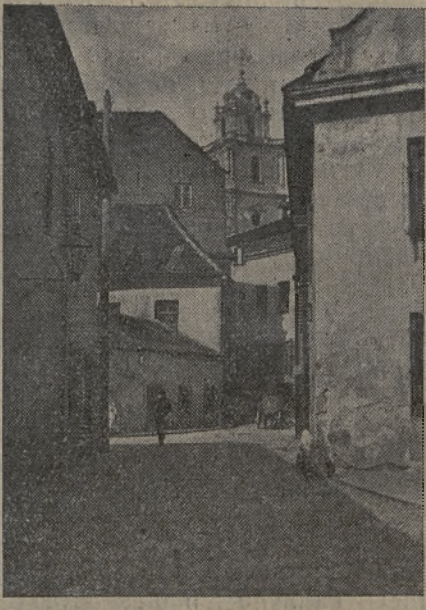
— Ir vėl..

Čia jis ašaromis paspringo ir nusigrįžo į langą... Per langą pamatė besileidžiančią saulutę. Jam pasidarė taip liūdną, kaip niekuomet gyvenime. Už lango pavasaris žėrėjo — o grįčioje viešpatavo žmogaus skausmas ir liūdesys.

— — — — — — — — — —

Vieškeliu į kaimą slinko žilas, susikuprinęs senis, pasiramsčiuodamas lazda, nešinąs po pažaste seną smuiką, kuriuo tolimiems žmonėms griežė apie savo skausmus ir nelaimes. Iš tolo grįžo į gimtinį kaimą. Niekas jo negalėjo pažinti, bet jis pažino. Buvo tai kadaisia laimingas Antanas, šiandien žilas senelis, kuris norėjo savo kaulus padėti šale mylimos žmonos. Prisiminė tą kelią ir ta puikų šilą, kuriuo šaltą naktį kadaisia ėjo su Onytė, kuri per šalo ir nuo to mirė. Pamatę ir tą kryžių, kuri liepė pastatyti ant mylimos žmonos kapo prieš išeinant į pasaulį. Atsistojo prie kryžiaus ir ašaromis apsiliejo. Kadaisia naujas gražus kryžius, šiandien jau palinkęs, senas, kaip ir jis. Kybantis ant jo Kristus pajuodęs ir surūdijęs nuo lietaus, lentelę su žmonos vardu kažkas nežinomas nuplėšė.

Vilniaus miesto vaizdeliai.

Literatų gatvelė Vilniuje.

Toje valandoje pasijuto pats vienas pasauly, kai tuomet, Onytei mirus.

Atsiklaupė ant kapo, suėmė rankas ir gailiai verkdamas meldėsi. Kaip gi gera jam buvo verkti ir kalbėti su Dievu toje nuošalioje vietelėje!

Po valandėlės drebančiomis rankomis išsitraukė iš krepšelio smuiką ir pradėjo griežti... Jautė, kad niekuomet jo smuikas taip gražiai negriežė. Verkė tyriausiu žmogaus skausmu, kokį tik gali žmogus išreikšti. Širdis negalėjo skausmu tverti...

Tai buvo paskutinė giesmė...

V. B—ras.

Trobesius naikinąs grybas.

Naikina naminis grybas by kokią medieną, nežiūrint į jos kirtimo laiką. Progai pasitaikius, jis apninka ir kitką; pavyzdžiui, jis gadina sienų klijuojamus popierius ir šiaip popierių, odą, paveikslus, kilimus, baltinius, drabužius, jei tik visi šitie daiktai bus drėgnai, nevėdinami laikomi, nes drėgmė — kaip tik gera sąlyga grybui veistis.

Atsiradęs naminis grybas naikina nepaprastai greit. Bendrai, gyvent namuose, kur įsiveisia naminis grybas, labai nesveika. Ne tik galvos sopėjimas, astma, dirksnių šiltinė per jį gaunama, bet dar įgyjama palinkimas į nepaprastai pavojingas ligas, kaip sakysim, vėžio.

Vilniaus Kalvarijų vaizdeliai.

XXII stotis. V. Jėzui deda ant pečių kryžių.

Šis tas apie masonus.

(Žiūr. „Vyties“ 11 nr.).

Kadangi katalikybė yra masonijos priešininkė, ji yra priešininkė ir tų „kilnių“ sumanymų, kuruos masonai stengias įvykinti. Tasai, kam brangūs yra tie kilnūs sumanymai, kas nori juos įvykdyti, tasai turi dėii visas pastangas, kad būtų sunaikinta katalikybė. kius dalykus masonų vadai nuolat kala į galvą savo sekėjams.

Per ilgą kalimą jie įkala į galvą ir nebūtų dalykų, iškreipdami jų protą ir valią. Del to rasime daug masonų ir masonijos sekėjų, kurie nė kiek neabejoja masonijos kilnumu. Jie nebeprotauja ir nebegalvodami yra įsitikinę, kad masonija esanti civilizacijos, progreso motina, šviesos šaltinis, o katalikybė esanti masonybės ir visa to, kas yra gera didžiausia priešininkė. Del to ją reikia sunaikinti. Bet tokiam masonui neįeina į galvą, gerai įsisamoninti, kas yra ta kultūra, ar civilizacija, kas tas progresas, kas galop pati masonybė, kokiu būdu, kokiu veikimu ji gali būti civilizacijos, progreso motina, šviesos ir visokių palaimų šaltinis. Jis to visai negalvoja, jam tai įkalė į galvą ložose masonų vyresnieji vadovai, jis ta nuomone visai persisunkė ir tapo tikru fanatiku.

Masonų vyresnieji del to taip stipriai įkala saviesiems katalikybės neapykantą, kad paskiau jie su visu įnirtimu pultų Katalikų Bažnyčią. Iš tikro, taip bekalbant, daugelis masonų ir jų sekėjų įgyja tokios katalikybės neapykantos, jog ji netoli nuo pasiutimo. Išgirdęs patį kataliko, o už vis kunigo vardą, toks masonas piktumu nebesitveria. Jam tuoj atsistoja galvoje, kad katalikybė esanti didžiausia didžiausia priešininkė viso to, kas gera, nors to nieks katalikybei nėra įrodęs. Neapkęsdami krikščionybės, kai kurie masonai priėjo prie to, jog ėmė garbinti šėtoną. Jie garbiną šetoną, kaipo katalikybės priešinybę. Jie turi parašę ir giesmę šetonui. Toje giesmėje, tarp kitko, pasakyta: „Pakelkite savo galvą tautos, eina pro šalį šėtonas didysis“. Tą giesmę šėtonui jie gieda savo ložose.

Šėtonui himną yra parašęs masonas Giosne Carducci. Tame himne, tarp ko kita, pasakyta: „Sveikas šėtone revoliucijonieriau, kerštėjančioji proto jėga“.

Tą himną masonai gieda pačiuose iškilminguose atsitikimuose.

1887 m. rugpiūčio 27 d. tą himną šėtonui ma-

Drėgmė ir šviesos stoka — tai grybo gyvenimo sąlygos. Sausame ore jis nustoja gyvybės per 5 minutes; jo sporai kiek atsparesni. Tat sausos medienos sausame ore grybas neveikia. Jei užkrėstą medį džiovinti, galima ne tik sutrukdyti grybo augimas, bet dargi grybas užmušti.

Šis grybas taipogi labai jautrus į šilumą. Prie 5 C šalčio grybas miršta, karštis vėl jam kenkia.

Naminis grybas veisiasi dvejopai: grybo dalelėmis ir sporomis. Kiekvienas supuvusio medžio gabalėlis, prisilietęs prie sveikos medienos, jei trobesys šiltas bei drėgnas, grybą perkels iš supuvusio gabalėlio į sveiką medį ir tuo būdu jį užkrės.

Bet daugiausiai grybas dauginasi ir platinasi sporomis (sėklomis). Paprasta akimi jų nematome; jei jų daug, tai jos mums atrodo gelsvai rudomis dulkėmis. Orui nors kiek sujudėjus, jos tuoj pakyla pakliuvusios drėgnon, šilton vieton ant medžio, tuoj išauga į naują grybą.

Norint išvengti užkrėsti statomąją trobą naminiu

Vilniaus priemiesčių vaizdeliai.

„Geležinė trobelė" netoli Vilniaus. Vidury geležinkelis iš Vilniaus į N. Vileiką.

---

sonai giedojo „Teatro Umberto" Ryme. Tą patį himną giedojo šėtono garbei atidengiant paminklą masonui Marrini, ėjo masonų ir masonuojančių procesija su juodomis veliavomis, ant kurių buvo šėtono paveikslas. Šėtono vėliavą masonai norėjo pastatyti ant šv. Petro bažnyčios ir ant kitų Italijos bažnyčių.

Daug tokių ir panašių šėtono garbinimo atsitikimų aprašo Delessus savo veikale „Le Prabléme de l'heure présente". Tarp ko kita jis aprašo ir juodąsias mišias, kurias laiko kai kurie masonai šėtono garbei. Šėtono garbei laikomąsias „juodąsias mišias" aprašo ir J. Ch. Huysmans savo veikale „La-Bas".

Nors masonai sakosi nekovoja su religija, tačiau visame masonų veikime dažniausiai vartojama jų priemonė—veidmainiavimas. Dar labiau jie veidmaniauja kovodami su katalikų religija.

Masonai lygiai taip pat kaip ir socijalistai skelbia, kad jie nekliudą jokio tikėjimo, kad jie visiems palieką visišką tikėjimo laisvę. Kaip socijalistai, taip pat ir masonai, kad nenugązdintų naujai įstojusių į ložą krikščionių, paprastai neužgina jiems pildyti savo tikybos pareigų, bet stengias vis labiau ir labiau atšaldyti juos nuo tikėjimo, kad jie patys liautūs ėję savo rezoliucijos pareigas. Ir nuolatiuio gyvenimo patyrimas rodo, kad ilgainiui savo sekėjų mintyje pat masonybė užima religijos vietą. Persekiodami ir naikindami katalikų tikėjimą, masonai užsispyrę tvirtina, kad jie visai nepersekioja katalikų tikėjimo, anaiptol, jie esą net globėjai katalikų religijos ir jos palaikytojai, nors gyvenimas nuolat rodo, kad katalikybė ir masonybė yra kita kitai taip priešingos, kaip ugnis ir vanduo.

Puldami katalikų religiją ir norėdami nesukelti prieš save katalikų minią, masonai vienu choru šaukia, kad jie religijos nekliudą, kad jie kovoja tik su klerikalizmu, tai yra su dvasiškija. Bet masonų vadas Cordavan savo konferencijoje aiškiai paskelbė, kad masonai klerikalizmu vadina katalikų religiją.

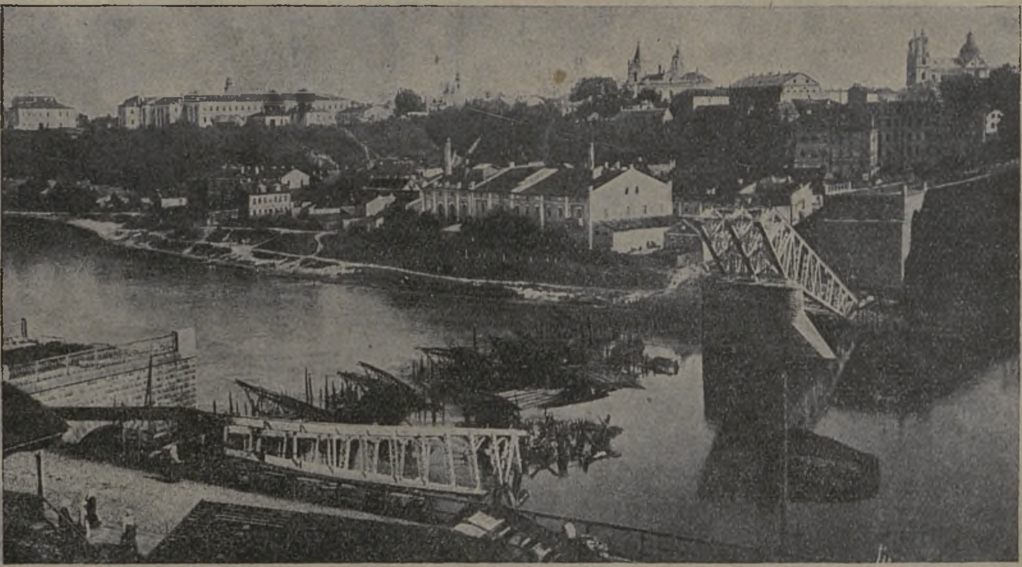
Griaudami katalikų religiją, masonai kartais sakosi tekovoją tik su vienuoliais, nes vienuolynai esą tamsybės ir fanatizmo lizdai. Masonai pradžioje sakos net ir su kunigais nekovoją, nes juk be kunigų tikyba negalima, o jie prieš tikybą nieko neturį.

Pasmaugę vienuolius, masonai ima smaugti kunigus. Juk, girdi, ir kunigų dvasia tokia pat, kaip ir vienuolių. Jie vieni blogi ir kiti blogi. Toliau masonai ima pulti tikinčiuosiuosius katalikus, pravardžiuodami juos klerikalais, paskui ima pulti pačią tikybą ir

grybu, reikia medžiai (rąstai, lentos) gerai išdžiovinti; jie turi pagulėti kur pastogėje bent metus. Reikia vengti statyti trobesį žemoje, drėgnoje vietoje. Niekuomet nereikia užmiršti gerai vėdinti, o ypač apatinį gyvenimą, jei namai kelių aukštų.

Jei vis tik naminis grybas įsiveržė, tai jis reikia matų. Sienos reikia kiek galint geriau išdžiovinti ir ištepti kreozotu. Plyšiai sienose užtepami cementu. Iš dezinfekcijos priemonių geriausios pasirodė kreozotinis sviestas ir karbolineumas. Įvairūs patentuoti vaistai, kaip tai: mikotonatonas, antimirulionas ir panašūs mažai ką teveikia.

Mūsų krašto vaizdeliai.

Nemuno tiltas Gardine rusų susprogdintas 1915 m.

naikinti, išpiaunant ne tik grybo aiškiai paliestąją medžiagą, bet ir tuos sveikuosius rąstus ir lentas, kurie prisiliečia užkrėstųjų. Išpiautasis medis reikia tuojau sudeginti, o jo vieton įdėti kitas sausas ir sveikas arba ta vieta užmūryti plytomis. Žemės iš po pūnančių grybų reikia iškasti, o jų vieton priberti stambaus žvyro ir apibarstyti pionu sluoksniu negesytų kalkių. Visas trobesys vėdinamas kelias savaites. Reikia grybas rūpestingai pašalinti nuo sienų ir pa-

Kiti vėl pataria naują medžiagą, taip pat visas medžio dalis, kurių prisilies įstatomoji medžiaga, du sykiu ištepti 5 proc. bordo skystimu; jo vietoje galima imti vario vitriolio (paprastai vadinamo mėlynu akmenėliu ar grišpanu) 5 ar 10 proc., ar karbolineumo — paskutinysis vartojamas negyvenamuose trobesiuose.

---

ant tikybos pastatytąją dorą, žodžiu sakant, visą katalikų religiją.

Masonai puola katalikybę, kaipo didžiausį piktadarį. Tuo tarpu jokių piktadarybių katalikybei niekas nėra įrodęs: nei masonai, nei kas kitas. Priešingai, katalikybė yra daug palaimų atnešusi ir dabar tebeneša pasaullui. O masonija rengia pražūtį. Masonai kalte įkala žmonėms į galvą, kad katalikybė, kuri neša žmonijai palaimą, esanti biauriausia žmonijos priešininkė, o masonija, bedievybė, kuri neša tautoms mirtį ir supuvimą, esanti didžiausias žmonijos prietelis.

Savo veidmainiavimus masonai laiko dorais ir pateisinamais, nes jie esą reikalingi kovoje su tamsybėmis, tai yra su katalikų tikėjimu.

Tiesa, tokia taktika yra gal ir tikslinga, bet daugiau negu niekšiška.

Progai pasitaikius, kartais ir patys masonai prisipažįsta, jog masonybė yra griežtai priešinga tikybai, ypač katalikybei, ir jog masonybė pati turi užimti katalikybės vietą. Taip šit anglų masonų vadas I. C. Parkison sako: „Rymo katalikų tikyba ir masonybė yra ne vien nesujungiamos, bet griežtai priešingos viena antrai“. Masonų laikraštis „Herold“ 1909 m. geguž. 5 d. sako, kad svarbi masonijos užduotis yra sulaužyti katalikybės galybę. Tą patį skelbia ir masonų illuminatų tėvas Weisshaupt. Masonų visuotiniame susirinkime Belgijoj 1900 m. Belgijos masonų vyriausysis vadas paskelbė, kad religija turinti būti sunaikinta. Tam paskelbimui pritarė visas masonų susirinkimas. Žymus masonų vadas Carlos von Gagern sako: „Religija ir masonybė yra du prieštaraujančiu dalyku. Patys vyriausieji masonų vadai pripažįsta, kad „kova tarp Bažnyčios ir masonijos yra žūt ar būt kova, kova be atilsio, be pasigailėjimo“.

Prancūzijoj, Italijoj, Belgijoj, Ispanijoj, Portugalijoj, Lietuvoj ir tt. kova tarp katalikų ir masonų eina su visu jėgų įtempimu, lygu koks viesulas. Kova verda visoje linijoj ir nukreipta prieš Bažnyčią, religiją ir patį Dievą.

Italijos masonai reikalavo, kad popiežius būtų sudegintas. Italijos masonų konstitucijoj pasakyta, kad masonybė turi užimti tikybų vietą. Masonas Bazot, generalis Didžiųjų Rytų sekretorius, sako, kad masonybė esanti vienintelė jų religija.

(B. d.)

Plačiame pasauly.

Anglijos planai Lietuvos Lenkijos ginčui likviduoti?

Estijos spauda praneša, kad Anglija sugalvojusi naują būdą likviduoti Lietuvos ginčą su Lenkija.

Londonas esą sugalvojęs sudaryti ekonominę Pabaltės federaciją, kurion projektuojama tuo tarpu įtraukti Latvija, Lietuva ir Lenkija. Šioj federacijoj, jei ji pasisektų sudaryti, svarbi rolė tektų Klaipėdos kraštui ir Rytų Lietuvai su Vilniumi. Vilniaus kraštui numatoma duoti autonomija, bet jis liktų Lenkijos suverenitete, kaip Klaipėdos kraštas Lietuvos suverenitete. Lietuva, Latvija ir Lenkija, sudarydamos tokią federaciją, turėtų panaikinti muito rubežius.

Reikia manyti, kad šis projektas, kaip ir daugelis jam panašių, greičiau bus ne Londono, bet Varšuvos padarinys.

Lietuvos Prancūzijos laikina sutartis.

Liepos mėn. 20 d. Lietuvos pasiuntinys Prancūzijoj, p. Klimas, Paryžiuj pasirašė su Prancūzija laikiną prekybos sutartį. Prancūzija taiko Lietuvai minimalinį tarifą svarbiausioms Lietuvos prekėms, kaip gyviems gyvuliams, šviežiai ir konservuotai mėsai, įvairiems gyvulių produktams (ragams, šeriams ir t. t.), kiaušiniams, sviestui, javams, dobilų sėkloms, sėmenims, sėmenų aliejui, gintarui, medžiui, celiuliozui ir fanerai.

Kitoms prekėms taikomas Lietuvai, kaip ir latviams ir estams, vidutinis tarifas (Prancūzai turi tris tarifus: maksimalį, vidutinį ir minimalį). Lietuva teikia prancūzams muitų konsolidaciją šiems Lietuvos muito tarifo paragrafams: 27, 28, 32, 37, 38, 113, 119, 120, 173, 183. Be to, Lietuva pasižada apsaugoti prancūzų prekes nuo falsifikacijos. Į sutartį Lietuva įtraukia Latvijos ir Estijos klauzules. Sutartis įgyja galios nuo šių metų rugpiūčio mėn. 1 dienos ir automatiškai atsinaujina vienai iš sutariančių pusių nedenonsavus jos 6 mėnesius prieš terminą. Sutarty numatyta ateity sudaryti tarifinė sutartis.

Lietuvos jūrų skautai Kopenhagoj.

Pastaruoju laiku 10 Lietuvių jūros skautų iš Klaipėdos uosto savo laivu „Budžiu" išplaukė į Daniją. Kopenhagos uoste lietuvių skautus iškilmingai sutiko danų skautai. Lietuvos jūrų skautai vizitavo danų skautams ir lankė žymesnes vietas.

Hołówko skiriamas atstovu Estijon.

Lenkų spauda praneša, kad buvęs Lenkijos delegacijos pirmininkas Kauno derybose p. Hołówko skiriamas Lenkijos atstovu Talinan. Atstovas Taline Chorwata perkeliamas Helsinkin.

Sąryšy su šiuo paskyrimu, kai kurie laikraščiai rašo, kad p. Hołówko esąs atkakliausias Pabaltės bloko su Lenkija šalininkas, todel tai esą turės įtakos į Estijos politiką.

Amžinos taikos paktas bus visų priimtas.

Radio žiniomis Britanija, Australija, Kanada, Airija, Naujoji Zelandija, pietinė Afrika, Prancūzija, Italija, Vokietija ir Belgija pranešė Amerikos Jungtinių Valstybių vyriausybei, kad jos priima Kelogo pasiūlymus del amžinos taikos pakto.

Vokiečių dainos šventė Vienoj.

Pastaromis dienomis Vienoje įvyko vokiečių dainos šventė, į kurią suvažiavo vokiečių dainininkai iš visų kraštų. Toj šventėj dalyvavo ir Brazilijos miesto Šaopaolo vokiečių choras. Iš viso šventėje dalyvavo apie 150.000 dainininkų.

Vokiečių dainos šventės suruošimas Vienoje labai nepatiko prancūzams, kurie tame įžiūri Vokietijos Austrijos susiartinimą, del to prancūzų spauda labai pašiepė tą šventę.

Uždarytas Rygos profesinių sąjungų biuras.

Rygos laikraščiai praneša, kad šio mėn. 25 dieną Rygos apygardos teismo sprendimu uždaryta Rygos profesinių sąjungų centralinis biuras. Sprendimas motyvuotas tuo, kad biuras varęs priešvalstybinį darbą ir agitavęs nuversti vyriausybę. Be to susekta, kad biuras priešvalstybiniam veikimui gavęs pinigų iš Sovietų Rusijos. Uždarytasis biuras ruošėsi dalyvauti rudenį įvykstančiuos seimo rinkimuos. Rygos miesto tarybos rinkimuos biuras jau dalyvavo. Apie Rygos profesinių sąjungų centralinį biurą spietėsi komunistų šalininkai.

Nepr. Lietuvoje.

Lietuvos nota Tautų Sąjungai.

Lietuvos vyriausybė pasiuntė Tautų Sąjungos generaliniam sekretoriui tokio turinio notą:

„Pone Generalini Sekretoriau!

Spaudoj pasirodė žinių apie lenkų kariuomenės manievrus rugpiūčio mėn. Vilniaus srity ties demarkacijos linija, kaip atsakymas į nesenai pasibaigusius lietuvių manievrus Varėnoj.

Kas liečia lietuvių manievrus, tai jie nebuvo numatyti. Tiesa, Varėnoj yra poligonas iš rusų laikų, kur kas vasarą lietuvių artilerija atlieka savo šaudymo pratimus. Lietuvos vyriausybė visuomet įspėja apie tai lenkų vyriausybę bet kokiems galimiems nesusipratimams išvengti. Lenkų artilerija taip pat lavinasi šaudyme tarp Švenčionių ir Pabradų ties demarkacijos linija (Aleksiejevskij poligon"). Tas šaudymas niekuomet neiššaukė incidentų nei iš vienos nei iš antros pusės.

Visai kitaip atrodo klausimas apie kariuomenės manievrus ties demarkacijos linija. Sutraukimas lenkų kariuomenės didesniam skaičiuj sudarytų tokį pavojų Lietuvai, jog jos vyriausybė laikytų save priversta atsargai sustiprinti lietuvių kariuomenę opiems punktams apsaugoti. Tokiomis aplinkybėmis galėtų įvykti incidentai, kurie pastatytų taiką pavojun.

Patiekdamas šiuos faktus Tamstos žiniai, turiu garbės prašyti Jūsų Ekscelenciją teiktis juos patikrinti ir, teigiamu atveju, leisti veikti Tautų Sąjungos tarybos 1927 m. gruodžio m. 10 d. rezoliucijoj numatytam organui gręsiantiems pasienio incidentams išvengti.

Teikitės priimti, Pone Generalini Sekretoriau, mano aukščiausios pagarbos patikrinimus.

(—) A. Voldemaras

Ministeris Pirmininkas ir Užs. Reik. Ministeris.

Lietuvos nota Lenkijai.

Liepos mėn. 23 dieną Lietuvos vyriausybė pasiuntė lenkų vyriausybei notą, kuria siūloma sušaukti

lietuvių lenkų delegacijų plenumo posėdis Karaliaučiuj laikotarpy tarp rugpiūčio 15—20 d.

Generolas Alfred Burt Lietuvo.

Laivu „Baltonia“ į Klaipėdą atvyko anglų brigados generolas Alfredas Burt, žinomas skautų organizatorius ir Pabaltės valstybių draugas, Lietuvos „Vyties“ kryžiaus kavalierius. Jis vyksta į tarptautinį skautų kongresą Rygoj, iš kur važiuos toliau į Taliną.

Generolas Burt aplankė Palangą, kur buvo priimtas Lietuvos Respublikos Prezidanto p. A. Smetonos. Kitą dieną jis padarė vizitus Klaipėdos krašto gubernatoriui p. Merkiui ir kitiems centro ir vietinės valdžios aukštiesiems valdininkams. Paskiau gen. Burt išvyko į Kauną. Kaune užtruko kelias dienas, padarė vizitus krašto apsaugos min. gen. T. Daukantui, pavadojui vyr. štabo viršininkui pulk. Kubiliūnui, aplankė lietuvių skautus, dalyvavo žuvusiųjų lakūnų laidotuvėse ir uždėjo ant jų kapo du vainiku.

Gen. Burtui pagerbti Karininkų Romovėj buvo surengti iškilmingi pietūs. Iš Kauno gen. Burt išvyko Rygon. Į stotį jį palydėjo anglų nepaprastas pasiuntinys ir įgaliotas min. Lietuvai p. Addison, Latvijos charge d'affaires Rušans, gen V. Nagevičius, pulk. Kirlys, šaulių sąjungos viršininkas majoras Kalmantavičius, aviacijos karininkai, skautai ir skautės.

Šventojo Sosto Internuncijus Lietuvai.

Liepos mėn. 21 dieną Kaunan atvyko naujas Vatikano internuncijus Lietuvai J. E. arkivyskupas Ricardo Bartaloni.

Internuncijų stoty susitiko J. E. arkivyskupas J. Skvireckas, Telšių vyskupas J. Staugaitis, Panevėžio vyskupas J. Paltarokas, Kaišedorių vyskupas M. Kukta, švietimo min. inž. Šakenis, švietimo reikalų ministerijos tikybos departamento referentas dek. Mironas, užsienio reikalų ministerijos atstovas Dr. M. Mažiulis, prelatas A. Jakštas Dambrauskas, daug dvasiškijos ir šiaip publikos.

J. Ekscelencija arkivyskupas R. Bartalno tuoj nuvyko nunciatan. Savo kredencialus įteiksiąs grįžus iš atostogų Respublikos Prezidentui.

Orlaivių katastrofa.

Liepos mėn. 18 dieną antrosios eskadrilės lėktuvai darė rikiuotės skraidymo bandymus. Lakūnams kaž kaip nepastebint lėktuvai tiek vienas prie kito prisiartinę, kad susidūrė. Tai atsitiko ties Freda. Iš 500 metrų aukščio jie krito ant žemės ir sudužo. Užsimušė vyresnysis leitenantas Tumelis ir lakūnas puskarin. Mažonas. Sunkiai susižeidė kapit. Stanaitis ir vyr. leit. Katukovas. Sužeistieji tuojau nugabenti ligoninėn, o užsimušusieji iškilmingai palaidoti Kauno karo kapinėse.

Gandai apie Kiprą Petrauską.

Kaž kas nežinia kokiais sumetimais Kaune paleido gandų apie pasaulinio garso Lietuvos artistą dainininką Kiprą Petrauską, kuris pastaruoju laiku vieši užsieniuose. Vieni kalbėjo, kad Kipras Petrauskas sunsužeistas, kiti — užmuštas, treti — kad jį ištikusi automobilio katastrofa ir t. t. Tie gandai sukėlė nemaža triukšmo. Bematant Kaune buvo išpirktos visos Petrausko įdainuotos gramafonų plytelės. Buvo padaryta žygių tiems gandams patikrinti. Atsiklausta Lietuvos atstovybės Romoj ir Berlyne. Pagalios Kipras Petrauskas pats liepos m. 25 d. atsiuntė Kaunan telegramą iš Milano, kad esąs „sveikas kaip ridikas“ ir ryt būsiąs Kaune. Ta telegrama visus begalo nudžiugino.

Vilniaus kronika.

Apsivylęs... keršija.

Pasibaigus negeistinai lietuvių lenkų derybų komisijų darbams, lenkų spauda vėl pradėjo puolimus prieš Lietuvą, o pirmoj eilėi prieš jos vyriausybės galvą, ministerį pirmininką ir užsienių reik. min. prof. Voldemarą. Kad išliejus kuodaugiausiai pamazgų, gaudo visokias „sensacijas“, kartais brangiai už jas mokėdama. Šiuo kartu teko pasipelnyti kaž kokiam svieto pareigai Koziejui, kuris sakosi nuo senai pažįstąs profesorių Voldemarą ir pripliauškė apie jį vilniškiams lenkų laikraščiams šlykščiausių prasimanymų. Ypač visokių šlykštenybių apie prof. Voldemaro asmenį įsidėjo vedamajame straipsny subankrutijęs Vilniaus „demokratų“, pasivadinusių save „krajovcais“ organas „Kurjer Wileński“. Nesistebime to laikraštpalaikio nekultūringumu, nes prie to esame pripratę, tik norime paaiškinti, kokiu būdu tos „sensacijos“ atsiradusios. Mat tasai Koziej'us, kaipo rusų emigrantas, besibastydamas po platųjį pasaulį, buvo pakliuvęs ir Nepr. Lietuvoj. Ten pasidavęs ukrainiečiu norėjo gauti kokią nors vietą, tačiau padaužęs įstaigų slenksčius turėjo kraustytis iš kur atėjęs, nieko nepešęs. Taigi, norėdamas, atkeršyti atvyko Vilniun ir padarė „reveliacijų“ lenkų laikraščiams, kurie dar savaip pagražinę jas ir įsidėjo.

Kaž kas „kabo ore“.

Lygiai, kaip prieš pereitųjų metų nelemtąsias rudens retorsijas, taip ir šiemet pastaruoju laiku lenkų laikraščiuose kasdien pastebima visokių prasimanymų apie lietuvių žiaurumus. ypač pademarkacijėj, apie šiaulių puolimus ir t.t. Matyt, kad kas nors vėl „kabo ore“, todel reikia priruošti lenkų visuomenės opinija, kad paskiau galima būtų mitinguoti ir kaltinti nekaltuosius, To pavyzdį turėjome pereitų metų rudenį.

Emigrantai atgyja.

Pablogėjus lietuvių lenkų santykiams po nenusisekusių derybų, pradėjo ryškiau reikštis ir esančių Rytų Lietuvoj atbėgusių iš Nepr. Lietuvos „emigrantų“ veikimas. Šiuo žygiu jie savo veikimą permetė į sodžių, kur platina savo leidžiamą Vilniuje literatūrą ir žodžiu skelbia nebūtus daiktus apie Lietuvos vyriausybę ir jos politiką. Nors daugumas jiems netiki ir varo šalin, tačiau vis tik randasi vienas kitas jaunuolis, kuris norėdamas pasirodyti „pažangiuoju“ padeda tėvynės išdavikams varyti pragaištingą darbą, visai nenuvokdamas ką daro. Laikas būtų susiprasti ir saugotis jų kaip ugnies.

Konfiskata.

Miesto storastos įsakymu šio mėn. 29 dieną sukonfiskuota paskutinis „Życie Ludu“ numeris. Įžiūrėta nusikaltimo prieš 1-jį spaudos dekreto paragrafą.

Lenkų laikraščių pranešimu taip pat traukiamas teismo atsakomybėn „Vilniaus Aido“ redaktorius už straipsnį „Nauji receptai“, tilpusį šių metų „Vilniaus Aido“ 82 nr.

Atsakomasis redaktorius ir leidėjas: P. Serafinavičius. M. Latour'o spaustuvėje Vilniuje.